

Nasjonale satser til private barnehager i 2022

TROND ERIK LUNDER

TF-notat nr. 13/2021

Tittel: Nasjonale satser til private barnehager i 2022
TF-notat nr: 13/2021
Forfatter: Trond Erik Lunder
Dato: 21.9.2021
ISBN: 978-82-336-0452-3
ISSN: 2703-7908
Pris: 130,- (Kan lastes ned gratis fra www.telemarksforsking.no)
Framsidefoto: Istock
Prosjekt: Analyse av kostnader i barnehager og beregning av nasjonale tilskuddssatser
Prosjektnr.: 20200870
Prosjektleder: Trond Erik Lunder
Oppdragsgiver: Utdanningsdirektoratet

Spørsmål om dette notatet kan rettes til:

Telemarksforsking
Postboks 4
3833 Bø i Telemark
Tlf: +47 35 06 15 00
www.telemarksforsking.no

Resymé:

Notatet presenterer beregning av nasjonale satser til private barnehager for 2022 etter forskrift av 09.10.2015 og regjeringens forslag til statsbudsjett for 2022. Notatet er utarbeidet på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet. Det er Kunnskapsdepartementet som fastsetter de endelige satsene.

Trond Erik Lunder er utdannet Ph.D. i samfunnsøkonomi fra NTNU Trondheim og har kommunaløkonomiske problemstillinger og statistiske analyser som spesialområde. Han har gjennomført en rekke evalueringer og utredninger for departementer, direktorater og KS. Lunder har vært involvert i arbeidet med barnehagefinansiering siden barnehagereformens oppstart i 2004.

Finansiering av private barnehager

Nasjonale satser for 2022

Dette notatet dokumenterer beregningen av nasjonale satser for tilskudd til private barnehager i 2022 i henhold til «Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager». Barnehager er gruppert i tre kategorier: ordinære barnehager, familiebarnehager og åpne barnehager, og vi beregner tilskudd til hver av disse tre barnehagetyper. Det er kostnader til kommunale barnehager som skal danne grunnlag for tilskudd til private barnehager av samme type. De satsene som presenteres i dette notatet, er nasjonale satser som skal benyttes i kommuner hvor det ikke er grunnlag for lokal beregning, dvs. at kommunen ikke driver egne barnehager i tilsvarende kategori. I kommuner som har tilsvarende type barnehager, er det det lokale kostnadsnivået i denne kommunen som skal ligge til grunn for satsen, og kommunen skal selv gjennomføre beregningen. Unntaket er de nasjonale satsene for kapitaltilskudd, som skal benyttes av alle kommuner. Grunnlaget for satsene er kostnader i 2020 justert med anslått prisvekst til 2022-nivå.

Utgangspunktet for de nasjonale satsene er det nasjonale gjennomsnittet av kostnad pr. heltidsplass i kommunale barnehager. Antall kommunale barnehager av typene familie- og åpne barnehager er svært lavt, og kostnadene er heller ikke skilt ut fra øvrige barnehagekostnader i de kommunale regnskapene som rapporteres til KOSTRA. I praksis er derfor beregningsmetoden annerledes for familie- og åpne barnehager sammenlignet med metoden for ordinære barnehager.

For beregning av nasjonale satser til ordinære barnehager er alle kommuner med kommunale ordinære barnehager inkludert i datagrunnlaget ettersom dette anses å representere det nasjonale gjennomsnittet. Samtidig vet vi at kommuner uten private barnehager i gjennomsnitt har høyere kostnadsnivå enn de kommunene som har private barnehager. Landsgjennomsnittet er også sterkt påvirket av kostnadsnivået i Oslo, som har mange barnehager og relativt høye kostnader. Kostnadsnivået varierer mellom kommuner av flere grunner, og landsgjennomsnittet kan dermed ikke sees på som et mål på «korrekt» utgiftsnivå for alle kommuner. De nasjonale satsene bør dermed heller ikke brukes som standard for «korrekt» tilskuddsnivå i alle kommuner.

Vi beregner satser for 2022 etter samme metode som satsene for 2021, men foreslår en endring i beregningen av kapitaltilskudd. Vi beregner og presenterer kapitaltilskuddssatser etter begge metoder.

I statsbudsjettet for 2022 er det foreslått at maksimalsats for foreldrebetaling settes til 3 315 kroner pr. måned. Prosentsats for pensjonspåslag foreslås redusert fra 13 % til 11 %. Vi beregner og presenterer to varianter av driftstilskudd beregnet ut fra henholdsvis 13 % og 11 % pensjonspåslag. Kunnskapsdepartementet fastsetter de endelige satsene. Disse størrelsene inngår i grunnlaget for beregningen av satser i dette notatet.

I siste del av notatet presenteres nøkkeltall til søknadsordningen for barnehager med høye pensjonsutgifter. Også disse tallene er til bruk for kommuner som ikke har egne tilsvarende kommunale barnehager som beregningsgrunnlag. Tallene er preget av at pensjonsreformen har gitt betydelig lavere kommunale pensjonsutgifter i 2020 sammenlignet med tidligere år.

Tabeller eller deler av tabeller som viser satsene er markert med grå skygge.

Driftstilskudd og kapitaltilskudd

Ordinære barnehager

Tilskudd til ordinære barnehager er delt i to elementer, driftstilskudd og kapitaltilskudd. Ordinære driftskostnader i kommunale barnehager danner grunnlag for driftstilskuddet. Her inngår også et administrasjonspåslag og et pensjonspåslag fastsatt i forskrift. Kapitaltilskuddet kompenserer for renter og avskrivninger og gis til alle private barnehager etter nasjonale satser.

Utgifter deles på antall barn i barnehagene for å få en beregnet kostnad pr. plass. Driftstilskudd inkludert administrasjonspåslag gis med separate satser til barn over og under tre år. Det legges til grunn at bruttoutgiftene til en plass for barn som ikke har fylt tre år, tilsvarer 180 % av bruttokostnadene til større barn. Inntekter fra foreldrebetaling er derimot den samme for små og store. For kapitaltilskuddet legges det til grunn at kostnadene er uavhengig av barnas alder.

Driftstilskudd inkludert administrasjonspåslag

Kostnadsdataene er hentet fra KOSTRA, som er et felles system for regnskapsrapportering fra norske kommuner. Regnskapet er organisert i to dimensjoner, etter tjenestefunksjoner (barnehage, skole etc.) og etter kostnad eller inntektsart (lønn, husleie, brukerbetaling etc.). Utgifter til ordinær barnehagedrift er ført på funksjonene 201 og 221. Utgifter til særskilt tilrettelegging for barnehagebarn med særlige behov er ført på en egen funksjon, 211, og er ikke inkludert i tilskuddsgrunnlaget. Ressurser til særskilt tilrettelegging i private barnehager følger av annet regelverk og gis i tillegg til det tilskuddet som beregnes her. Det 2020 som er siste tilgjengelige regnskapsår og som derfor legges til grunn for beregningen.

Når det gjelder utgiftsartene som inkluderes i beregningen, tar vi utgangspunkt i regnskapsbegrepet korrigerte brutto driftsutgifter. Dette utgiftsbegrepet er konstruert for å vise kostnadene ved kommunens egen tjenesteproduksjon. Ordinære brutto driftsutgifter vil til forskjell fra dette også inkludere tilskudd til private barnehager. I kommunenes regnskapsrapportering gjennom KOSTRA er korrigerte brutto driftsutgifter definert som summen av følgende kostnadsarter:¹

$(010 \text{ til } 290) + (429 + 590 + 690 + 710 + 729)$

Dette er utgangspunktet for beregningen, men vi korrigerer for følgende forhold:

- ◆ Kapitalkostnader
- ◆ Pensjon
- ◆ Åpne barnehager
- ◆ Barnehagemyndighet og felleskostnader
- ◆ Lærlinger
- ◆ Administrasjon

¹ Artene 690, 710 og 729 er inntektsarter og vil ha negativt fortegn.

Kapitalkostnadene trekkes ut for å gi bedre sammenligningsgrunnlag mot private barnehager ettersom det her er ulik regnskapsføring i de to sektorene. Vi trekker ut artene 190 Leie av lokaler og grunn og 590 Avskrivninger. Art 190 kan inneholde kostnader som ikke er rene kapitalkostnader. Det er ingen mulighet til å skille kapitalkostnader fra andre kostnader ført på samme art, men vi legger til grunn at kapitalkostnadene utgjør hoveddelen av husleien, og trekker ut både art 190 og art 590.

Fra og med 2016 tas det hensyn til forskjellene i pensjonskostnader i kommunale og private barnehager. I forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager står det at det skal gis et påslag for pensjonsutgifter på 13 % av lønnsutgiftene i kommunale barnehager. I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2022 legges det til grunn at påslaget reduseres til 11 %. Vi presenterer beregninger for begge alternativene. Før vi kan legge til pensjonspåslaget, må vi trekke ut de kommunale pensjonskostnadene. Vi må også regne med arbeidsgiveravgift på pensjon både ved uttrekk og påslag. Siden prosentsatsen for arbeidsgiveravgift varierer mellom kommuner, benytter vi den gjennomsnittlige prosenten i datagrunnlaget. Denne er 11,7 %.

Åpne barnehager inngår også i de regnskapsførte kostnadene til barnehager, men har en helt annen kostnadsstruktur enn andre barnehager. Vi trekker fra et anslag på utgiftene til de åpne barnehagene ved å multiplisere tallet på barn i åpne barnehager med de nasjonale satsene for åpne barnehager målt i 2020-kroner.² Barn i åpne barnehager rapporteres ikke med oppholdstimer og er dermed ikke inkludert i grunnlaget for beregning av antall heltidsplasser. Det er derfor ikke nødvendig å korrigere for antall barn i åpne barnehager.

Kostnader i familiebarnehager skal i prinsippet også holdes utenfor tilskuddsgrunnlaget for ordinære barnehager. I stedet for å prøve å anslå hvor stor del av kostnadene som stammer fra familiebarnehagene, beholder vi både kostnader og antall oppholdstimer i datagrunnlaget. Pr. desember 2020 var det kun fire kommunale familiebarnehager igjen i landet, og en kostnadsforskjell vil ikke gi noe utslag av betydning på de gjennomsnittlige kostnadene.

Oppgaver som følger av kommunens rolle som barnehagemyndighet, skal ikke inngå ved beregning av kostnader til drift av kommunale barnehager. Det samme gjelder andre oppgaver som utføres på samme måte overfor både de ikke-kommunale og de kommunale barnehagene. Med bakgrunn i to tidligere survey-undersøkelser legger vi til grunn at 2 % av utgiftene på funksjon 201 er utgifter knyttet til kommunens rolle som barnehagemyndighet, og derfor utgifter som skal trekkes fra.³ Satsen på 2 % dekker ikke uttrekk av kostnader til læringer. Med bakgrunn i samme survey legger vi til grunn at utgifter til læringer i barnehagene utgjør 80 % av kostnadene ført på art 050 på funksjon 201. Læringer holdes utenfor tilskuddsgrunnlaget ettersom disse ikke inngår i ordinær barnehagedrift.

Til slutt legges det til et administrasjonspåslag tilsvarende 4,3 % av de beregnede driftskostnadene. Denne prosentsatsen er fastsatt i «Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager». Administrasjonspåslaget skal ta hensyn til kommunale administrasjons- og fellesutgifter som ikke er regnskapsført på tjenestefunksjonene for barnehage, men som likevel kan henføres til produksjon av barnehagetjenester.

² Satsene er angitt i 2022-kroner i Tabell 15. Omregnet til 2020-kroner blir kostnadene i åpne barnehager estimert til 24 061 kroner for barnehager med åpningstid under mindre enn 16 timer pr. uke og 30 904 kroner for barnehager med åpningstid 16 timer eller mer. Vi har da regnet full arbeidsgiveravgift på 14,1 %.

³ Se «Kostnader i barnehager i 2013 og nasjonale satser for 2016», TF-rapport nr. 353, Telemarksforskning, 2015.

Merknad: Endring i pensjonsprosenten endrer også størrelsen på administrasjonspåslaget i kroner hvis prosentsatsen beholdes på samme nivå. Årsaken er at man regner administrasjonspåslaget av et lavere kostnadstall. Dette var bakgrunnen for at prosentsatsen ble økt fra 4,00 % til 4,30 % da pensjonspåslaget ble innført. Skulle administrasjonspåslaget i kroner være uendret ved en overgang fra 13 % til 11 % pensjonspåslag, måtte satsen for administrasjonspåslag vært økt til ca. 4,375. En alternativ beregning viser imidlertid at det ikke nødvendigvis er grunnlag for en slik økning. Hvis vi går tilbake til den opprinnelige modellen med kommunale pensjonsutgifter og en sats på 4,00 %, så vil en sats på 4,12 % være tilstrekkelig kompensasjon for overgang til pensjonspåslag på 11 %. Dette skyldes at nivået på kommunal pensjon er et annet i 2020-tallene enn i 2014-tallene, som var grunnlag for fastsettelse av satsen til 4,30 %. Forskjellen mellom å justere fra 4,3 % til 4,375 % er i underkant av 1 promille av satsen, så dette har uansett ikke stor økonomisk betydning.

Tabell 1 og Tabell 2 viser beregningsgrunnlaget for nasjonale satser til ordinære barnehager med henholdsvis 13 % og 11 % pensjonspåslag. Med pensjonspåslag på 13 % er totale kostnader etter justeringer 149 966 kroner pr. alderskorrigerte heltidsplass. 11 % pensjonspåslag gir en kostnad på 147 321 kroner pr. plass. Beløpene er hentet fra regnskapsåret 2020 og er oppgitt i 2020-kroner. På grunn av redusert pensjonspåslag, er det samlede kostnadsnivået pr. plass lavere enn det som lå til grunn for fjorårets sats. Beregnet med samme modell, er kostnadsveksten på 1,2 % fra året før.

Tabell 1 Kostnader til ordinær drift 2020, inkludert pensjonspåslag 13 %

Ordinær drift	Kostnader i 1000 kroner	Kr pr. korrigert oppholdstimer (1,8)	Kroner pr. plass (store barn)
Korrigerte brutto driftsutgifter			
utenom lønn, 201 og 221	4 247 296	11,36	24 547
Lønn 201 og 221	23 080 344	61,76	133 392
Fratrekk pensjon	-2 828 342	-7,57	-16 346
Fratrekk arbeidsgiveravgift pensjon	-332 157	-0,89	-1 920
Påslag pensjon	2 552 037	6,83	14 749
Påslag arbeidsgiveravgift pensjon	299 708	0,80	1 732
<i>Pensjonsjusterte kostnader</i>	<i>27 018 886</i>	<i>72,29</i>	<i>156 154</i>
Fratrekk kapital	-1 405 662	-3,76	-8 124
Fratrekk barnehagemyndighet	-481 907	-1,29	-2 785
Fratrekk lærlinger	-216 291	-0,58	-1 250
Fratrekk åpne barnehager	-36 671	-0,10	-212
<i>Sum direkte kostnader</i>	<i>24 878 356</i>	<i>66,57</i>	<i>143 783</i>
Påslag administrasjon	1 069 769	2,86	6 183
<i>Sum kostnader inkludert administrasjon</i>	<i>25 948 125</i>	<i>69,43</i>	<i>149 966</i>
Antall oppholdstimer små barn	100 999 084		
Antall oppholdstimer store barn	191 939 932		

Tabell 2 Kostnader til ordinær drift 2020, inkludert pensjonspåslag 11 %

Ordinær drift	Kostnader i 1000 kroner	Kr pr. korrigert oppholdstime (1,8)	Kroner pr. plass (store barn)
Korrigerte brutto driftsutgifter utenom lønn, 201 og 221	4 247 296	11,36	24 547
Lønn 201 og 221	23 080 344	61,76	133 392
Fratrekk pensjon	-2 828 342	-7,57	-16 346
Fratrekk arbeidsgiveravgift pensjon	-332 157	-0,89	-1 920
Påslag pensjon	2 159 416	5,78	12 480
Påslag arbeidsgiveravgift pensjon	253 599	0,68	1 466
<i>Pensjonsjusterte kostnader</i>	<i>26 580 156</i>	<i>71,12</i>	<i>153 619</i>
 Fratrekk kapital	 -1 405 662	 -3,76	 -8 124
Fratrekk barnehagemyndighet	-481 907	-1,29	-2 785
Fratrekk lærlinger	-216 291	-0,58	-1 250
Fratrekk åpne barnehager	-36 671	-0,10	-212
<i>Sum direkte kostnader</i>	<i>24 439 626</i>	<i>65,39</i>	<i>141 247</i>
 Påslag administrasjon	 1 050 904	 2,81	 6 074
<i>Sum kostnader inkludert administrasjon</i>	<i>25 490 605</i>	<i>68,20</i>	<i>147 321</i>
 Antall oppholdstimer små barn	 100 999 084		
Antall oppholdstimer store barn	191 939 932		

Tabell 3 viser de månedlige satsene vi har lagt til grunn for beregning av foreldrebetaling. Vi har lagt til grunn at maksimalsatsen er 3315 kroner pr. måned i 11 måneder. Basert på tidligere innsamlede tall for foreldrebetaling, bruker vi deltidssatser som tilsvarer plassprosent pluss 7 %.

Tabell 3 Satser lagt til grunn for foreldrebetaling 2022

Oppholdstid	Plassprosent	Betalingssats i kr pr. md.
41 timer og mer	100 %	3315
33 – 40 timer	80 %	2884
25 – 32 timer	60 %	2221
17 – 24 timer	40 %	1558
9 – 16 timer	20 %	895
0 – 8 timer	20 %	895

Tabell 4 viser den videre tilskuddsberegningen med tall basert på de to alternative pensjonspåslagene. Inntekter fra foreldrebetaling (maksimalpris pluss kostpenger) trekkes fra driftsutgiftene beregnet i Tabell 2 og Tabell 2. Kostpengene er antatt å tilsvare regnskapsførte utgifter til matservering i barnehagene (KOSTRA-art 115). Størrelsene som er hentet fra 2020-regnskapet, prisjusteres til 2022-kroner ved hjelp av kommunal deflator. Denne er satt til 2,7 % for 2021 og 2,5 % for 2022.

Merknad: Utgiftene til matservering, som brukes som anslag på matpenger, er i 2020-regnskapet nær 40 % lavere enn året før, noe vi må anta er en effekt av pandemien. Det innebærer at årets beregning av utgifter til mat er tilsvarende lave. Den reelle effekten av dette er en liten forskyving av tilskuddsvekst fra satsene for småbarnsplasser til satsene for storbarnsplasser ettersom kostnadene regnes med forholdstallet 1,8 mens inntektene fra betaling for mat fordeles likt mellom små og store barn. Hvis vi antar at små barn ikke spiser dyrere enn store barn, innebærer dette egentlig at en liten unøyaktighet i beregningsmodellen får mindre vekt, og vi gjør derfor ingen endringer for å justere for dette.

Totalt gir de beskrevne beregningene tilskuddssatser på 119 193 kroner pr. heltidsplass for barn over tre år og 245 486 kroner pr. heltidsplass for barn under tre år hvis pensjonspåslaget holdes på 13 %. Settes pensjonspåslaget til 11 %, blir satsene 116 410 kroner pr. heltidsplass for barn over tre år og 240 475 kroner pr. heltidsplass for barn under tre år. Satsen for store barn øker fra året før med 2,9 %, mens satsen for små barn øker med 2,4 % når pensjonspåslaget holdes konstant.

Tabell 4 Nasjonale tilskuddssatser i 2022 for drift av ordinære barnehager, kroner pr. plass

	13 % pensjonspåslag		11 % pensjonspåslag	
	Små barn	Store barn	Små barn	Store barn
Sum driftskostnader inkl. administrasjon 2020	269 938	149 966	265 178	147 321
Kostpenger 2020 (art 115)	2 037	2 037	2 037	2 037
Sum driftskostnader inkl. administrasjon 2022 *	284 157	157 865	279 146	155 081
- Kostpenger 2022 *	-2 144	-2 144	-2 144	-2 144
- Foreldrebetaling, makspris 3315	-36 528	-36 528	-36 528	-36 528
Tilskudd til ordinær drift 2022	245 486	119 193	240 475	116 410

* Prisjustering: 2020-2021: 2,7 %, 2021-2022: 2,5 %

Kapitaltilskudd

Kapitalkostnadene består av kapitalslit og kapitalavkastning. Kapitalkostnadene for barnehager kan defineres slik:⁴

Med kapitalkostnader menes avskrivningskostnader basert på anskaffelseskost (fratrasket investeringstilskudd og merverdiavgiftskompensasjon) og rentekostnader beregnet ut fra bokført verdi på anleggsmidler på barnehageområdet tillagt tomtekostnader (fratrasket investeringstilskudd og merverdiavgiftskompensasjon).

Kapitalkostnadene er skilt ut fra den øvrige kostnadsberegningen fordi dette er kostnader som ikke er fullstendig dokumentert i kommunale regnskaper. Renter er ikke fordelt på de ulike tjeneste- og ansvarsområdene, og er derfor vanskelig identifiserbare. Rentekostnaden omfatter dessuten, som tekstutsnittet ovenfor viser, mer enn renteutgiftene på lån. Alle investeringer medfører rentekostnader, uavhengig av finansieringsmåte. Investeringer finansiert med egenkapital medfører at potensiell alternativ avkastning blir lavere, og dette regnes med som en kostnad.

Anslag på anskaffelseskostnad for barnehager henter vi fra Husbanken. Vi har oversikt over alle barnehager som er oppført med finansiering fra Husbanken, med informasjon om antall plasser og byggeår. De fleste prosjektene gjelder private barnehager, men det er også noen kommunale barnehager som er finansiert av Husbanken. Vi antar at selve investeringskostnaden er uavhengig av eierskap og skiller derfor ikke mellom kommunale og private prosjekter.

Tabell 5 viser årlige gjennomsnittlige investeringskostnader pr. plass for perioden 2000 til 2020. Tabellen viser også medianverdi, minimum og maksimum. Siste kolonne viser hvor stor andel tomtekostnaden utgjør av totale anleggskostnader. Tallene er begrenset til prosjekter som er registrert som nyoppføring av barnehage. Prosjekter med flere lånetilsagn er holdt utenfor fordi det er noe uklart hvordan man skal forstå de rapporterte antall plasser. I tillegg er prosjekter med færre enn 40 plasser holdt utenfor fordi det er sannsynlig at mange av disse prosjektene gjelder utvidelser som feilaktig er registrert som nyoppføringer. I 2020 var det 12 prosjekter som passet definisjonen over.

Fordi det historisk sett har vært stor spredning i grunnlagstallene, bruker vi medianen i stedet for gjennomsnittet som mål på totale anleggskostnader. Medianverdien viser en kostnadsøkning på nær 13 % fra 2019 til 2020 etter en nedgang på 11 % året før. Variasjonen i kostnader viser at det mangler noe presisjon i tallgrunnlaget. Relativt store endringer mellom enkeltår får likevel liten betydning for gjennomsnittlig beregnet kostnad og dermed også for den tilskuddssatsen de fleste barnehagene forholder seg til. Satsene for nyere barnehager vil være noe mer berørt fra år til år.

⁴ Rundskriv Udir-7-2014

Tabell 5 Gjennomsnittlige investeringskostnader i kroner pr. plass for nyoppførte barnehager, pr. år i perioden 2000-2020

Byggear	Antall prosjekter	Gjennomsnitt	Median	Min	Maks	Snitt andel tomtekostnader
2000	22	107 380	108 917	69 818	161 574	0,20
2001	26	114 994	107 202	25 680	197 078	0,19
2002	46	119 859	119 684	86 533	155 710	0,20
2003	53	136 944	132 090	90 473	216 964	0,20
2004	43	160 389	155 721	101 563	279 552	0,20
2005	77	178 434	178 116	5 357	256 364	0,20
2006	73	220 882	215 739	62 791	432 639	0,22
2007	67	257 594	259 075	103 410	399 667	0,22
2008	67	298 521	307 813	28 488	622 443	0,20
2009	49	331 780	340 000	152 667	500 000	0,23
2010	31	330 329	338 462	32 206	470 057	0,22
2011	29	371 435	376 812	25 627	582 996	0,22
2012	26	393 223	397 184	78 989	886 020	0,20
2013	39	396 752	391 548	197 278	614 120	0,21
2014	20	397 419	397 546	112 779	573 147	0,20
2015	29	441 857	464 632	62 917	883 057	0,20
2016	17	459 009	484 059	186 566	633 092	0,17
2017	25	410 586	450 330	36 148	603 652	0,21
2018	15	398 098	521 375	27 652	583 100	0,20
2019	5	485 775	461 756	410 642	578 445	0,24
2020	12	472 475	520 246	104 377	670 835	0,21

Vi legger til grunn at tomtekostnadene utgjør 20 % av anleggskostnadene. Tomtekostnadene i Husbankens statistikk omfatter ikke bare tomtekjøp, men også all opparbeiding av uteområdene med lekeapparater osv.

På grunn av dårligere datagrunnlag for nye plasser før 2000, behandler vi barnehager bygget før dette tidspunktet som én gruppe. Gjennomsnittlige regnskapsførte kapitalkostnader i ikke-kommunale barnehager etablert før 2000 tilsvarer nivået i 1994/1995. Bygge- og tomtekostnader pr. plass, ifølge Husbankens statistikk for 1994/1995, blir derfor lagt til grunn for alle barnehager fra denne perioden.

Tallene fra Husbanken er bruttobeløp og viser kostnadene før man tar hensyn til investeringstilskudd og momskompensasjon.⁵ Vi må derfor trekke tildelt investeringstilskudd og momskompensasjon fra kostnadstallene i Tabell 5. Investeringskostnader justert for investeringstilskudd og momskompensasjon presenteres i Tabell 6. Detaljert fremgangsmåte for disse justeringene følger dokumentasjonen i TF-rapport nr. 353.⁶

⁵ Investeringstilskudd ble gitt i perioden 2003 til 2011.

⁶ «Kostnader i barnehager i 2013 og nasjonale satser for 2016», TF-rapport nr. 353, Telemarksforskning, 2015.

Tabell 6 Bygge- og tomtekostnader i kroner pr. plass etter justering for momskompensasjon og investeringstilskudd, pr. år

Byggeår	Byggekostnad eks. mva. og etter investeringstilskudd	Tomtekostnad eks. mva. og etter investeringstilskudd	Sum anleggskostnader eks. mva. og etter investeringstilskudd
Før 2000	56 370	14 092	70 462
2000	87 134	21 783	108 917
2001	85 762	21 440	107 202
2002	87 747	23 937	111 684
2003	76 619	26 418	103 037
2004	81 664	27 556	109 221
2005	100 268	31 348	131 616
2006	131 269	37 970	169 239
2007	165 808	45 597	211 405
2008	197 000	54 175	251 175
2009	217 600	59 840	277 440
2010	216 615	59 569	276 185
2011	241 159	66 319	307 478
2012	254 198	69 904	324 102
2013	250 590	68 912	319 503
2014	254 348	69 946	324 294
2015	297 365	81 775	379 140
2016	309 798	85 194	394 992
2017	288 211	79 258	367 469
2018	333 680	91 762	425 442
2019	295 524	81 269	376 793
2020	332 957	91 563	424 521

Investeringsbeløpene danner grunnlag for å beregne kapitalslit og rentekostnader. Kapitalslit måles ved avskrivninger, og for kommunale barnehagelokaler gjelder det at investeringene skal avskrives lineært over 40 år. Utstyr og løst inventar avskrives over 10 år, mens tomter ikke skal avskrives. De samme prinsippene legger vi til grunn i vår beregning. Avskrivningsgrunnlaget er anskaffelseskostnadene til de investeringene som er gjort. Rentekostnadene beregnes ut fra bokført egenkapital og fremmedkapital. Vi har ikke tilgang til barnehagens balanseregnskap. Vi beregner derfor størrelsen på den bokførte kapitalen ut fra anskaffelseskostnadene og trekker fra avskrivninger for de årene som har gått siden anskaffelsen. Vi legger til grunn at investeringer med avskrivningstid på 10 år må gjøres på nytt etter 10 år, til nytt gjeldende kostnadsnivå. Dette medfører at «Avskrivningsgrunnlag 10 år» for barnehager bygget i 2010 er det samme som for barnehager bygget i 2020. Når det gjelder barnehagene bygget før 2000, antar vi at disse har investert i slikt utstyr tilsvarende 2015-kostnadene i gjennomsnitt. Tabell 7 viser beregnet avskrivningsgrunnlag og rentegrunnlag etter byggeår.

Tabell 7 Avskrivningsgrunnlag og rentegrunnlag i kroner pr. plass, pr. år

Byggear	Avskrivnings- grunnlag 40 år	Avskrivnings- grunnlag 10 år	Ikke til avskrivning (tomtepris)	Rente- grunnlag
Før 2000	58 624	34 197	5 637	44 720
2000	90 619	38 290	8 713	92 313
2001	89 192	27 733	8 576	58 175
2002	92 057	29 233	9 575	66 053
2003	82 589	28 818	10 567	66 701
2004	87 787	29 250	11 023	75 395
2005	106 791	34 197	12 539	96 382
2006	138 581	35 627	15 188	126 641
2007	174 098	33 144	18 239	158 956
2008	206 850	38 373	21 670	197 164
2009	228 480	33 985	23 936	220 171
2010	227 446	38 290	23 828	232 702
2011	253 217	27 733	26 528	225 544
2012	266 908	29 233	27 962	247 334
2013	263 120	28 818	27 565	253 284
2014	267 066	29 250	27 978	266 684
2015	312 233	34 197	32 710	323 012
2016	325 288	35 627	34 078	348 213
2017	302 622	33 144	31 703	334 830
2018	350 364	38 373	36 705	400 249
2019	310 300	33 985	32 508	365 637
2020	349 605	38 290	36 625	424 521

Forslag til endring: anslag på anskaffelsesår

Når vi har fastslått anskaffelseskostnaden pr. år, må vi også ha et anslag på hvor mange plasser som er anskaffet hvert år for å lage en gjennomsnittskostnad for sektoren. Som beskrevet over antar vi at nye investeringer i utstyr gjennomføres når standard avskrivningsperiode er utløpt. Fram til tilskuddsåret 2016 ble samme metodikk benyttet for reinvestering i selve barnehagelokalene, hvor avskrivningstiden er 40 år. Vi hentet da inn veksten i plasser 41 år tilbake og tilordnet disse til siste års anskaffelseskostnad. Da det ble innført differensierte satser i 2016, med høyere satser for nye barnehager, ble dette elementet tatt ut.⁷ Temaet ble diskutert i utredningen av ny modell for kapitaltilskudd.⁸ De differensierte satsene ble da presentert som et alternativ til å justere for reinvesteringer i gamle barnehager.

⁷ «Nasjonale satser til private barnehager i 2016», TF-notat 97/2015, Telemarksforsking, 2015.

<https://www.telemarksforsking.no/publikasjoner/nasjonale-satser-til-private-barnehager-i-2016/2875/>

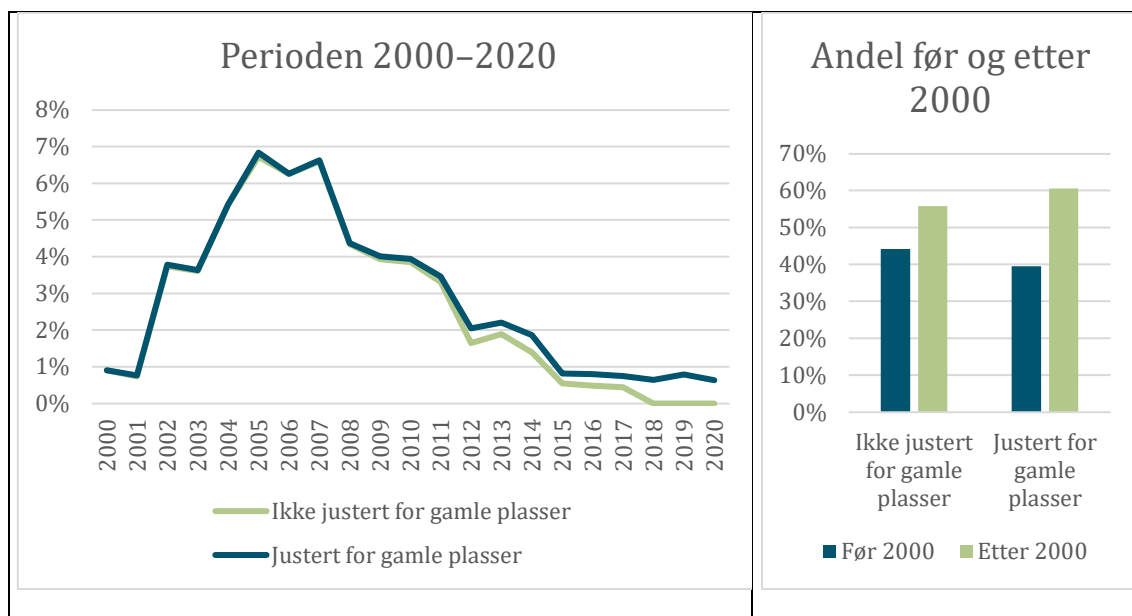
⁸ «Ny finansiering av ikke-kommunale barnehager – Forslag til forenklet modell og ny beregning av pensjon og kapitaltilskudd», PwC, 2015. https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/regelverk-og-tilskudd/tilskudd-til-private-barnehager/pwcrapport_ny_finansiering_bhg_2015.pdf

De differensierte satsene sikrer at nybygde barnehager de første årene får finansiering i tråd med gjeldende anskaffelseskostnad. Etter noen år er det derimot den gjennomsnittlige satsen for hele sektoren som gjelder, og denne er delvis basert på anskaffelseskostnad lenger tilbake i tid.

Hovedutfordringen med metoden som er brukt de senere årene, er at gjennomsnittssatsen ikke fanger opp kostnadseffekten av nye barnehagebygg. Vi har ikke informasjon om brutto tilvekst av barnehager og har i stedet lagt netto vekst i antall plasser til grunn. Dette var en grei tilnærming i perioden da barnehagesektoren først og fremst var preget av vekst. Når det nå er nedgang i antall barn, er netto vekst i plasser negativ. Vi har hittil løst dette ved å sette anslåtte investeringer i nye bygg til null, noe som betyr at de senere års vekst i anskaffelseskostnad ikke får betydning for den satsen som gis til de fleste barnehagene. Vi vet derimot at det i realiteten fortsatt bygges barnehagelokaler.

Vi foreslår derfor at vi tar opp igjen metoden med å legge inn veksten i antall private plasser 41 år tilbake som et anslag på reinvesteringer i barnehagelokaler. Disse plassene trekkes samtidig fra antall plasser som er bygget før år 2000. Metoden er den samme som benyttes i beregningen av kapitalkostnader i kommunale barnehager som vi gjennomfører i våre kostnadsanalyser av barnehagesektoren.⁹ Den innebærer også at vi setter eventuell nedgang i antall plasser i inneværende år til null slik at anslaget på brutto tilvekst de siste tre årgangene blir lik veksten i private plasser 41 år tilbake.

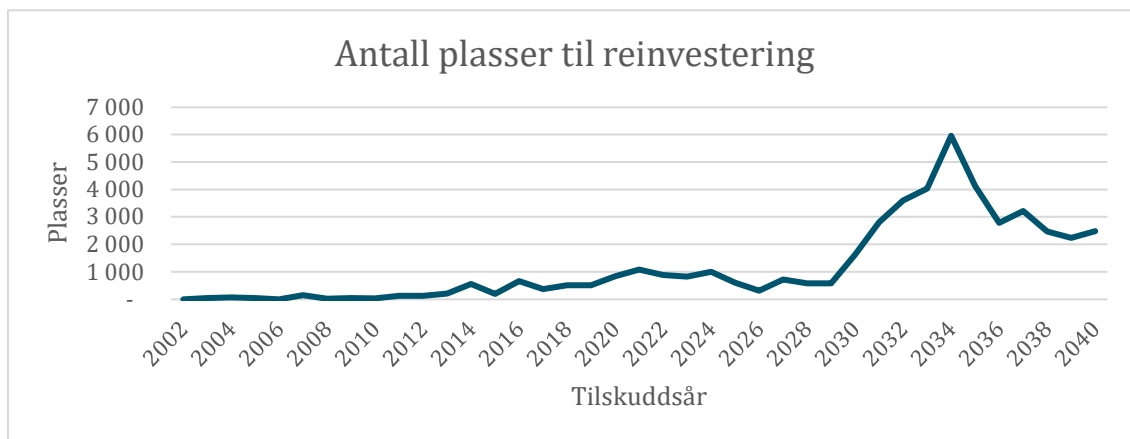
Figur 1 viser hvordan den foreslåtte endringen påvirker den anslåtte aldersfordelingen på private barnehagelokaler. Metoden innebærer en endring for hele perioden bakover til år 2000, med en tilsvarende reduksjon i plasser med byggeår før 2000, men det er først i senere år at det gir særlig utslag. Det skyldes at den gjeldende veksten i antall plasser lenge var totalt dominerende sammenlignet med veksten i plasser 41 år tilbake, mens det ikke lenger har vært tilfelle de senere årene.

Figur 1 Betydningen av foreslått metodeendring for anslått aldersfordeling blant barnehagene

⁹«Kostnader i barnehagene 2019», TF-rapport 615, Telemarksforskning, 2021

For satsen i 2022 til barnehager bygget før 2014, betyr en slik metodeendring en økning fra 8 916 kroner til 9 440 kroner pr. plass. Figur 2 viser hvordan tallene vil utvikle seg framover i tid. Vi ser at antall barnehager som ble etablert for 41 år siden vil øke betydelig når vi passerer 2030. Da får vi inn effekten av barnehagevekst på 90-tallet. Det vil gi en vekst i tilskuddet, men effekten er likevel ikke så dramatisk som det kan se ut til. Hvis vi tar plassantallet fra de tre høyeste årgangene i Figur 2 (2033, 2034 og 2035) og legger disse inn for årene 2018, 2019 og 2020 i vår beregningsmodell, øker satsen fra 9 440 til 10 648. Med et høyere rentenivå vil imidlertid alle kostnadsfaktorer ha større betydning. Uansett vil en økning i kapitaltilskuddet som følge av omlegging reflektere den realiteten at anskaffelseskostnadene i første halvdel av 90-tallet ikke lenger vil være særlig relevant for kapitalkostnadene til barnehager i 2034.

Figur 2 Antall plasser til reinvestering fram til tilskuddsåret 2040

I kommende år vil det uansett være en utfordring at vi ikke får nye investeringstall fra Husbanken. Utviklingen i anskaffelseskostnad må derfor beregnes på annen måte, for eksempel ved indeksjustering av investeringstallene.

Videre beregning

Tabell 8 viser fordelingen av plasser etter anslått byggeår. Vi viser både fordelingen etter eksisterende metode, uten justering for gamle plasser, og fordelingen med foreslått justering for barnehager som er ferdig avskrevet. For hver årgang er det også beregnet avskrivninger og renter på bakgrunn av avskrivningsgrunnlag og rentegrunnlag. Rentekostnadene er beregnet med en rentesats på 2,0 %. Dette tilsvarer effektiv tiårig fastrente i Husbanken per september 2021.¹⁰

Gjennomsnittlig kapitalkostnad for barnehager bygget til og med 2020 finnes ved å multiplisere kapitalkostnader for hvert år med tilhørende andel plasser, og deretter summere over år. Uten justering for reinvesteringer i gamle plasser, blir veid gjennomsnitt 8 430 kroner pr. plass. Med justering for gamle plasser får kostnadsnivået de senere årene en høyere vekt, og veid gjennomsnitt blir 8 959 kroner i 2020. Ganget med kommunal deflator på 2,7 % og 2,5 %, blir dette henholdsvis 8 874 kroner eller 9 431 kroner i 2022.

¹⁰ Hentet på Husbanken.no 20.9.2021. Nominell rente er rundet opp og påplussert 0,1 prosentpoeng som anslag på effektiv rente.

Tabell 8 Kapitalkostnader etter byggeår, ordinære barnehager

	Andel plasser		Kapitalkostnader i kroner pr. plass		
	Med re-investeringer	Uten re-investeringer	Avskrivninger	Renter	Totalt
Før 2000	44,2 %	39,5 %	4 885	894	5 780
2000	0,9 %	0,9 %	6 094	1 846	7 941
2001	0,7 %	0,8 %	5 003	1 164	6 167
2002	3,7 %	3,8 %	5 225	1 321	6 546
2003	3,6 %	3,6 %	4 947	1 334	6 281
2004	5,4 %	5,4 %	5 120	1 508	6 628
2005	6,7 %	6,8 %	6 089	1 928	8 017
2006	6,3 %	6,3 %	7 027	2 533	9 560
2007	6,6 %	6,6 %	7 667	3 179	10 846
2008	4,3 %	4,4 %	9 009	3 943	12 952
2009	3,9 %	4,0 %	9 111	4 403	13 514
2010	3,8 %	3,9 %	9 515	4 654	14 169
2011	3,3 %	3,5 %	9 104	4 511	13 615
2012	1,6 %	2,0 %	9 596	4 947	14 543
2013	1,9 %	2,2 %	9 460	5 066	14 525
2014	1,4 %	1,9 %	9 602	5 334	14 935
2015	0,5 %	0,8 %	11 226	6 460	17 686
2016	0,5 %	0,8 %	11 695	6 964	18 659
2017	0,4 %	0,7 %	10 880	6 697	17 577
2018	0,0 %	0,6 %	12 596	8 005	20 601
2019	0,0 %	0,8 %	11 156	7 313	18 469
2020	0,0 %	0,6 %	12 569	8 490	21 060

Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager trådte i kraft 1. januar 2016. Ifølge forskriften skal kapitaltilskuddet differensieres etter byggeår og beregnes etter nasjonale satser som fastsettes av departementet. Ifølge departementet er det treårsgruppene 2014-2016, 2017-2019 og 2020-2022 som utløser høyere tilskudd enn minimumssatsen for tilskuddsåret 2022. Kapitaltilskuddet til barnehagene i den enkelte gruppen tilsvarer gjennomsnittlige beregnede kapitalkostnader for barnehager bygget i treårsperioden.

Vi prisjusterer beregnet kapitalkostnad pr. plass fra 2018 og 2019 til 2020-kroner.¹¹ Gjennomsnittet av disse beløpene prisjusteres så til 2021- og 2022-kroner. Vi står da med et anslag på kapitalkostnader i 2020, 2021 og 2022, og gjennomsnittet av disse tre tallene blir kapitalsats for barnehager bygget i denne treårsperioden. Grunnen til å trekke med 2018 og 2019 er at det blir ustabil å kun ha én årgang (2020) som grunnlag for den høyeste satsen.

¹¹ Prisjusteringen skjer ved kommunal deflator: 3,2 % for 2019 og 1,0 % for 2020.

Beregnete satser, basert på de to ulike metodene, presenteres i Tabell 9 og Tabell 10. Det er kun satsen for barnehager bygget før 2014 som er ulik. Høyeste tilskuddsnivå er på ca. 21 000 kroner pr. plass og gjelder barnehager bygget i perioden 2020 til 2022. Alle satsene har økt betydelig fra året før, da satsene var særlig lave på grunn av lavt rentenivå og lav kommunal deflator.

Tabell 9 Satser for kapitaltilskudd til ordinære barnehager i 2022, beregnet med eksisterende metode uten justering for gamle plasser

Byggeår	Tilskuddssats, kroner pr. plass
Til og med 2013	8 874
2014-2016	17 093
2017-2019	18 882
2020-2022	20 937

Tabell 10 Satser for kapitaltilskudd til ordinære barnehager i 2022, beregnet med foreslått ny metode med justering for gamle plasser

Byggeår	Tilskuddssats, kroner pr. plass
Til og med 2013	9 431
2014-2016	17 093
2017-2019	18 882
2020-2022	20 937

Familiebarnehager

Ifølge rapporterte årsmeldingsskjemaer finnes det kun fire kommunale familiebarnehager igjen i Norge. Kostnadene til disse familiebarnehagene er heller ikke dokumentert separat fra øvrige kommunale barnehagekostnader, så vi må basere beregningen av nasjonale satser på andre typer data. Siden beregning av nasjonale satser for 2011 har metoden vært å dele beregningen i tre elementer: personalkostnader, kapitalkostnader og øvrige driftskostnader. Personalkostnadene beregnes på bakgrunn av gjennomsnittlig bemanning i private familiebarnehager, men med kommunalt lønnsnivå. Kommunalt lønnsnivå er hentet fra lønnsstatistikken til Teknisk Beregnings- og Statistikkutvalg for Kommunesektoren (TBSK).

Kommunalt lønnsnivå for aktuelle stillingstyper er presentert i Tabell 11. Det er lagt til grunn 6 % pensjon, som spesifisert i «Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager». Lønn pr. årsverk blir så ganget med antall årsverk i hver stillingskategori i private familiebarnehager for å finne sum personalkostnader. Styrere uten fagutdanning tillegges en lønn tilsvarende assistent pluss et styret tillegg beregnet som differansen mellom styrer og pedagogisk leder.

Fra TBSK har vi hentet kategoriene 7451 Leder kap. 4B, 7637 Pedagogisk leder, 7517 Fagarbeider og 6572 Assistent. Tabell 11 viser hvordan disse kategoriene er brukt. Relevant utdanning er definert som pedagogisk utdanning eller barne- og ungdomsfag, jf. årsmeldingsskjema. Vaktmester/rengjøring er ikke tatt med i personalkostnadene fordi kapitalsatsen som benyttes også omfatter rengjøring og vedlikeholdstjenester.

Tabell 11 Lønn inkl. tillegg og overtid, samt 6 % sosiale kostnader, ekskl. arbeidsgiveravgift. Gjennomsnitt av 1.12.2019 og 1.12.2020.

	TBSK-kategorier	Lønn inkludert 6 % pensjon Kroner pr. årsverk
Styrer med fagutdanning	7451	631 800
Styrer uten fagutdanning	(7451-7637)+6572	516 600
Pedagogisk leder	7637	557 600
Annen grunnbemanning med utdanning	7517	482 700
Annen grunnbemanning uten utdanning	6572	442 400
Administrativt/merkantilt personale	6572	442 400

Kapitalkostnader dekkes etter de kommunale familiebarnehagenes avtalefestede kompensasjon for kost, slitasje på hus, møbler, lys, brensel etc.¹² Øvrige kostnader kompenseres etter kostnadsjustert nivå på øvrige driftskostnader i 2010. Av de totale beregnede kostnadene, utgjør personalkostnadene ca. 80 %.

Beregnete kostnader, inntekter og tilskuddssatser i 2022-tall er presentert i Tabell 12. Beløpene presenteres som kroner pr. heltidsplass. Små barn teller som 1,25 store barn.¹³

¹² SFS 2201 regulerer denne kompensasjonen. Avtalen som gjelder fra 1.1.2020 til 31.12.2021, gir en kompensasjon på 1270 kroner pr. barn pr. måned, et beløp som skal justeres med konsumprisindeksen ved ny avtaleperiode. Vi har justert satsen med konsumprisindeksen for 2020 og 2021 til en verdi på 1320 kroner pr. måned.

¹³ Forholdstallet har bakgrunn i at en enkel familiebarnehage kan bestå av fem barn når overvekten av barna er over tre år, mens det normale er fire barn under tre år.

Tabell 12 Beregnede kostnader og anslag på tilskudd pr. plass i familiebarnehager, 2022-tall.

	Prisjustering fra 2020 til 2022	Forholdstall små/store barn	Små barn Kroner pr. plass	Store barn Kroner pr. plass
Personalkostnad ekskl. arbeidsgiveravgift	1,053	1,25	171 567	137 253
Kapitalkostnad	1,039	1	14 520	14 520
Andre driftskostnader	1,053	1,25	23 719	18 975
Sum kostnader ekskl. aga			209 806	170 749
Foreldrebetaling	1	1	36 535	36 535
<i>Tilskudd pr. plass, ekskl. arbeidsgiveravgift</i>			<i>173 271</i>	<i>134 214</i>
<i>Grunnlag for arbeidsgiveravgift 2022- kroner</i>			<i>171 567</i>	<i>137 253</i>

Foreldrebetaling er, tilsvarende som for ordinære barnehager, 3315 kroner pr. måned for full plass, pluss 7 % tillegg på deltidssatser. En ulik sammensetning av deltids plasser gir ulik gjennomsnittlig helårsbetaling i familiebarnehager og ordinære barnehager.

Tilskuddet pr. heltidsplass blir beregnet til 173 271 kroner pr. barn under tre år og 134 214 kroner for barn tre år og eldre. Trekker vi ut kapitalkostnaden på 14 520 kroner, utgjør driftstilskuddsdelen henholdsvis 158 751 kroner og 119 694 kroner.

I tillegg kommer arbeidsgiveravgift. En kommune med sats for arbeidsgiveravgift på 14,1 % vil da ha en endelig samlet tilskuddssats for små barn på 173 271 kroner + (14,1 % * 171 567 kroner) = 197 462 kroner. Tilsvarende regnestykke for store barn gir 134 214 kroner + (14,1 % * 137 253 kroner) = 153 567 kroner. Satsene, inkludert kapitaltilskudd, har steget med ca. 2,9 % sammenlignet med satsene for 2021.

Tabell 13 viser driftstilskudd spesifisert for differensierte satser for arbeidsgiveravgift, mens kapitaltilskuddet er separert ut i en egen rad under tabellen.

Tabell 13 Satser for driftstilskudd til familiebarnehager i 2022, inkludert arbeidsgiveravgift

Sone	Prosent	Sats pr. heltidsplass for barn fra null til to år	Sats pr. heltidsplass for barn fra tre til seks år
Sone I	14,1 %	182 942	139 046
Sone Ia	14,1 %	182 942	139 046
Sone II	10,6 %	176 937	134 243
Sone III	6,4 %	169 731	128 478
Sone IV	5,1 %	167 501	126 694
Sone IVa	7,9 %	172 305	130 537
Sone V	0,0 %	158 751	119 694

Kapitaltilskudd til familiebarnehager kan settes ut fra nivået på kapitalkostnader:

14 520 kroner pr. plass

Åpne barnehager

Beregningsmetoden er tilnærmet den samme for åpne barnehager som for familiebarnehagene, men tilskuddet er ikke differensiert ut fra barnets alder. I stedet er det separate satser for barnehager med åpningstid opp til 15 timer pr. uke og barnehager med lengre åpningstid.

Tall for bemanning i private åpne barnehager er hentet fra årsmeldinger pr. 15.12.2020. Vi benytter oss av lønnsstatistikken fra Teknisk Beregnings- og Statistikkutvalg for Kommunesektoren (TBSK), på samme måte som i Tabell 11. I likhet med tilskudd for familiebarnehager, skal også satsene til åpne barnehager ta utgangspunkt i et pensjonspåslag på 6 %. Pr. nå har vi ikke tilgang på regnskapstall for husleiekostnad i 2020. Vi velger derfor å prisjustere 2019-tallene med kommunal deflator for 2020. For de åpne barnehagene beregnes ingen foreldrebetaling i de nasjonale satsene ettersom kommunale tilbud normalt er gratis.

Tabell 14 viser tall for barn og årsverk i kommunale og private åpne barnehager. Sammenlignet med tallene for 2019 (se fjorårets TF-notat 19/2020) er antall barn pr. årsverk redusert noe i alle kategorier med unntak av private barnehager med lang åpningstid. Det samme mønsteret så vi året før. Kommunale barnehager har i snitt klart færre barn pr. årsverk enn private barnehager.

Tabell 14 Bemanning og beregnede personalkostnader i åpne barnehager, 2020.

	Åpningstid 6 – 15 timer		Åpningstid 16 timer eller mer	
	Private	Kommunale	Private	Kommunale
Antall barnehager ¹⁴	32	20	41	14
Årsverk	22,2	17,0	59,5	23,6
Barn	765	312	1556	427
Barn pr. årsverk	34,5	18,4	26,2	18,1
<i>Beregnete personalkostnader, kroner pr. barn 2020, inkl. full arbeidsgiveravgift</i>	15 407	29 357	19 887	29 793

Tabell 15 viser utregningen av satsene. Nasjonale tilskuddssatser beregnes til 22 942 kroner pluss arbeidsgiveravgift for plasser i åpne barnehager med åpningstid mindre enn 16 timer pr. uke og 29 457 kroner pluss arbeidsgiveravgift for plasser i åpne barnehager med åpningstid 16 timer eller mer. Arbeidsgiveravgift skal beregnes med utgangspunkt i lokal prosentsats og det oppgitte avgiftsgrunnlaget på henholdsvis 16 219 kroner og 20 934 kroner pr. plass i barnehager med kort og lang åpningstid.

¹⁴ Åpne barnehager som er rapportert i kombinasjon med ordinære barnehager, er holdt utenfor. I tillegg er to barnehager med barn med både kort og lang oppholdstid holdt utenfor.

Tabell 15 Oversikt over beregnede kostnader i åpne barnehager i 2020 og satser for 2022 i kroner pr. plass.

Åpningstid	6 – 15 t	16 t –
Personalkostnad ekskl. arbeidsgiveravgift	15 407	19 887
Husleiekostnad	4 012	4 971
Andre kostnader	2 374	3 125
<i>Sum kostnad</i>	<i>21 794</i>	<i>27 983</i>
<i>Tilskudd 2022-kroner, ekskl. arbeidsgiveravgift ^a</i>	<i>22 942</i>	<i>29 457</i>
<i>Grunnlag for arbeidsgiveravgift 2022-kroner ^a</i>	<i>16 219</i>	<i>20 934</i>

^a Prisjustert fra 2020 til 2022 med satsene 2,7 % og 2,5 %.

Tabell 16 viser driftstilskudd til åpne barnehager spesifisert for differensierte satser for arbeidsgiveravgift. For en kommune med arbeidsgiveravgift på 14,1 %, blir satsen for åpen barnehage med kort åpningstid 22 942 kroner + (14,1 % * 16 219 kroner) = 25 229 kroner. For barnehager med lang åpningstid, blir regnestykket 29 457 kroner + (14,1 % * 20 934 kroner) = 32 408 kroner. Satsen for barnehager med kort åpningstid øker med 6,8 %, mens satsen for barnehager med lang åpningstid øker med 0,6 % fra 2021 til 2022.

Det er hovedsakelig endring i bemanningsraten som styrer utviklingen. Barnehager med kort åpningstid har som gruppe hatt større reduksjon i antall barn enn i antall voksne, og de får dermed dekket en større bemanning pr. plass. Barnehager med lang åpningstid har derimot en økning i antall barn pr. voksen, som separat sett gir lavere beregnede lønnsutgifter og lavere tilskudd. Fra 2020 til 2022 har åpne barnehager med lang åpningstid hatt nominell nullvekst og reell nedgang i nasjonale tilskuddssatser.¹⁵

¹⁵ Hvis barnehagene kommer i en spiral hvor lavere tilskudd tvinger fram kutt i bemanningen, vil den gjeldende beregningsmodellen være uheldig. Tall fra BASIL viser at de åpne barnehagene hadde en gjennomsnittlig resultatgrad på rundt 3,4 % i årene 2016 til 2018 og -2,9 % i 2019. Resultatene har vært betydelig bedre, men fallende, i åpne barnehager med kort åpningstid.

Tabell 16 Satser for driftstilskudd til åpne barnehager i 2022, inkludert arbeidsgiveravgift

Sone	Prosent	Sats pr. heltidsplass Åpningstid 6–15 timer	Sats pr. heltidsplass Åpningstid 16 timer eller mer
Sone I	14,1 %	25 229	32 408
Sone Ia	14,1 %	25 229	32 408
Sone II	10,6 %	24 661	31 676
Sone III	6,4 %	23 980	30 796
Sone IV	5,1 %	23 769	30 524
Sone IVa	7,9 %	24 223	31 110
Sone V	0,0 %	22 942	29 457

Kapitalkostnader dekkes innenfor driftstilskuddet.

Nøkkeltall til søknadsordning for barnehager med høye pensjonsutgifter (2020-tall)

Private barnehager med vesentlig høyere pensjonsutgifter enn det som dekkes av pensjonspåslaget, har etter søknad krav på å få dekket pensjonsutgiftene. Gjennomsnittlig pensjonsutgifter i tilsvarende kommunale barnehager utgjør en øvre grense for hva kommunen er forpliktet til å dekke. De nødvendige nøkkeltallene beregnet fra nasjonale satser presenteres her og skal brukes av kommuner som ikke har tilsvarende egne kommunale barnehager. Tallene er basert på 2020-regnskapene og er ikke prisjustert.

Ordinære barnehager

Tabell 17 viser tallene for ordinære barnehager. Pensjonspåslaget på 11 % beregnes å tilsvare 13 946 kroner pr. aldersjustert heltidsplass. Tallet er **inkludert** den gjennomsnittlige arbeidsgiveravgiften som ligger til grunn for nasjonal sats til ordinære barnehager, og representerer hva den private barnehagen har mottatt til dekning av pensjon gjennom den nasjonale satsen. Tallet skal derfor ikke differensieres etter lokal arbeidsgiveravgift.

Den faktiske pensjonsutgiften i kommunale barnehager beregnes til 66 612 kroner pr. årsverk. Dette representerer den øvre grensen for hva kommunen er pliktig å dekke. Tallet er beregnet **uten** arbeidsgiveravgift, som må legges til etter gjeldende sats i kommunen. Tall inkludert differensiert arbeidsgiveravgift er presentert i Tabell 19.

Tabell 17 Nøkkeltall for pensjon i ordinære barnehager, 2020

	1000 kroner	Antall plasser	Kroner pr. aldersjustert heltidsplass
Pensjonspåslag 13 % inkl. arbeidsgiveravgift	2 851 745	173 027	16 482
Pensjonspåslag 11 % inkl. arbeidsgiveravgift	2 413 015	173 027	13 946

	1000 kroner	Antall årsverk	Kroner pr. årsverk
Faktisk pensjonsutgift	Pensjon: 2 828 342		
ekskl. arbeidsgiveravgift	Premiefond: - 191 372		
	Sum: 2 636 970	39 587	66 612

Pensjonsutgiften ekskl. arbeidsgiveravgift i kommunale barnehager tilsvarer 13,4 % av pensjonsgrunnlaget. Pensjonsgrunnlaget er da definert som artene 010-089 i kommuneregnskapet. Pensjonsutgiften er justert for bruk av premiefond.¹⁶ Tallgrunnlaget for denne pensjonsutgiften vises i Tabell 18.

Tabell 18 Pensjonsprosent i kommunale barnehager, 2020

Pensjonsutgift kommunale barnehager, kroner	2 636 970
Pensjonsgrunnlag kommunale barnehager, kroner	19 631 055
Pensjonsprosent	13,4 %

Tabell 19 viser pensjonstallene inkludert differensiert arbeidsgiveravgift.

Tabell 19 Pensjonsutgifter i ordinære barnehager 2020, inkludert arbeidsgiveravgift

Sone	Prosent	Pensjonsutgift pr. heltidsstilling
Sone I	14,1 %	76 004
Sone Ia	14,1 %	76 004
Sone II	10,6 %	73 673
Sone III	6,4 %	70 875
Sone IV	5,1 %	70 009
Sone IVa	7,9 %	71 874
Sone V	0,0 %	66 612

¹⁶ Bruk av premiefond i barnehagene er beregnet ved å fordele en andel av art 090 på funksjon 173 tilsvarende barnehagenes andel av kommunens totale lønnskostnader. Arbeidsgiveravgift er holdt utenfor.

Familiebarnehager

Tabell 20 viser nøkkeltallene for familiebarnehager. Pensjonspåslaget på 6 % utgjør 7112 kroner pr. plass. Beløpet er uten arbeidsgiveravgift. Faktisk pensjonsutgift er 59 248 kroner pr. årsverk. Faktisk pensjonsutgift er anslått ved å legge til grunn at pensjon utgjør 13,4 % av pensjonsgrunnlaget, jf. forrige avsnitt.

Tabell 20 Nøkkeltall for pensjon i familiebarnehager, 2020

	Pensjonsgrunnlag 1000 kr	Pensjonspåslag 1000 kr	Plasser	Pensjonspåslag pr. aldersjustert heltidsplass
Pensjonspåslag ekskl. aga	399 927	23 996	3 374	7 112
	Pensjonsgrunnlag 1000 kr	Beregnet pensjon 1000 kr (13,4 %)	Årsverk	Pensjonsutgift pr. årsverk
Faktisk pensjonsutgift ekskl. aga	399 927	53 590	904,5	59 248

Tabell 21 viser pensjonstallene inkludert differensiert arbeidsgiveravgift.

Tabell 21 Pensjonspåslag og pensjonsutgifter i familiebarnehager 2020, inkludert arbeidsgiveravgift

Sone	Prosent	Pensjonspåslag pr. aldersjustert heltidsplass	Pensjonsutgift pr. heltidsstilling
Sone I	14,1 %	8 115	67 602
Sone Ia	14,1 %	8 115	67 602
Sone II	10,6 %	7 866	65 528
Sone III	6,4 %	7 568	63 040
Sone IV	5,1 %	7 475	62 269
Sone IVa	7,9 %	7 674	63 928
Sone V	0,0 %	7 112	59 248

Åpne barnehager

Tabell 22 viser tallene for åpne barnehager. Det er separate tall for barnehager med åpningstid opp til og med 15 timer og åpningstid over 15 timer. Pensjonspåslaget på 6 % utgjør 863 kroner pr. plass i barnehager med kort åpningstid og 1114 kroner pr. plass i åpne barnehager med lang åpningstid. Beløpene er uten arbeidsgiveravgift.

Tabell 22 Nøkkeltall for pensjon i åpne barnehager, 2020

	Åpningstid	Pensjons- grunnlag 1000 kr	Pensjonspåslag 1000 kr	Plasser	Pensjonspåslag pr. plass
Pensjonspåslag ekskl. aga	6-15	11 001	660	765	863
	16 eller mer	28 881	1 733	1 556	1114
	Åpningstid	Pensjons- grunnlag 1000 kr	Beregnet pensjon 1000 kr (13,4 %)	Årsverk	Pensjonsutgift pr. årsverk
Pensjons-utgift ekskl. aga	6-15	11 001	1 474	22,2	66 462
	16 eller mer	28 881	3 870	59,5	65 064

Faktisk pensjonsutgift er 66 462 kroner pr. årsverk i barnehager med kort åpningstid og 65 064 kroner pr. årsverk i barnehager med lang åpningstid. Den beregnede pensjonsprosenten i kommunale barnehager på 13,4 % ligger til grunn for begge anslag. Forskjellen mellom barnehager med kort og lang åpningstid skyldes at det er en litt ulik sammensetning av årsverk i barnehagene med henholdsvis kort og lang åpningstid. Tabell 23 og Tabell 24 viser pensjonstallene inkludert differensiert arbeidsgiveravgift for barnehager med henholdsvis kort og lang åpningstid.

Tabell 23 Pensjonspåslag og pensjonsutgifter i åpne barnehager med åpningstid 6–15 timer 2020, inkludert arbeidsgiveravgift

Sone	Prosent	Pensjonspåslag pr. heltidsplass	Pensjonsutgift pr. heltidsstilling
Sone I	14,1 %	984	75 833
Sone Ia	14,1 %	984	75 833
Sone II	10,6 %	954	73 507
Sone III	6,4 %	918	70 716
Sone IV	5,1 %	907	69 852
Sone IVa	7,9 %	931	71 713
Sone V	0,0 %	863	66 462

Tabell 24 Pensjonspåslag og pensjonsutgifter i åpne barnehager med åpningstid 16 timer eller mer 2020, inkludert arbeidsgiveravgift

Sone	Prosent	Pensjonspåslag pr. heltidsplass	Pensjonsutgift pr. heltidsstilling
Sone I	14,1 %	1 271	74 238
Sone Ia	14,1 %	1 271	74 238
Sone II	10,6 %	1 232	71 961
Sone III	6,4 %	1 185	69 228
Sone IV	5,1 %	1 170	68 383
Sone IVa	7,9 %	1 202	70 204
Sone V	0,0 %	1 114	65 064